

## Vitalij Perkun: Piecz?? jako forma symboliczna

### Vitalij Perkun: Piecz?? jako "forma symboliczna"

Zachęcamy do odsłuchania nagrania seminarium, które odbyło się w trybie online 9 grudnia 2020 roku.

#### [Vitalij Perkun - Piecz?? jako forma symboliczna \[1\]](#)

Przydatne informacje?ródło: [vimeo](#) [2]

Data wydarzenia: 09-12-2020

Imię i nazwisko prowadzącego / wykładowcy: dr Vitalij Perkun

Piecz?? stanowi ?ródło historyczne, ikonograficzne oraz epigraficzne. Może być tak?e traktowana jako dzieło sztuki. Piecz?? z obrazem oraz inskrypcją przedstawiają kapitalny materiał do badania sztuki, jej stylów, a także człowieka w czasie i przestrzeni. Niczym "szkło powiększające" Antonioniego, piecz?? wizualizuje różne poziomy wiedzy o człowieku. Przekazuje w specyficzny sposób całość palet? ?ycia i sposobu myślenia, zachowania i stopni hierarchii ludzi przez wieki historii.

Piecz?cie woskowe wiszące przy pergaminach (w miseczkach, na różnokolorowych sznurkach jedwabnych) w swojej całej okazałości pokazują estetyczny sposób ujęcia przestrzeni dokumentu, jego semiotyk?. Patrząc na konstrukcję pergaminu w całej okazałości widać, że piecz?? zajmuje odpowiednie miejsce w całej, logicznie przemyślanej architektonice dokumentu. Amerykańsko-francuska badaczka B.M. Bedos-Rezak szczególnie stawia tezę, że konstrukcja dokumentu średniowiecznego z pieczęcią w znacznym stopniu wizualizuje Pismo Święte, tym samym pokazując ich autorami byli duchowni skrybowie. Tronowe pieczęcie królewskie przedstawiają teologie polityczne? wczesnej władzy: król na tronie w tle gotyckiego wyposażenia architektonicznego pokazuje mocne zakorzenienie idei władzy doczesnej z ideą władzy sakralnej. Taki materiał ikonograficzny przedstawia wizualizację koncepcji Ernsta H. Kantorowicza o dwóch ciążach króla (sacrum i profanum).

Piecz?? można rozpatrywać jako metaforę. Już Pismo Święte prezentuje nam rolę i miejsce pieczęci w narracji kultury judeo-chrześcijańskiej, np. Pierre Abelard poświęca się toposem pieczęci dla wyjaśnienia natury Trójcy Świętej. Piecz?? jest cennym materiałem tak?e jako element poznania. Rajmund Lull w swoich Kołach poznania rzeczywistości zamieścił pieczęcie jako znaki, przez pryzmat których poznajemy prawa rzeczy obecnych. Kartezjusz, Kierkegaard, Foucault poświęcali się pojęciem pieczęci dla precyzowania swoich koncepcji. Piecz?? doskonale mieści się w koncepcji poznania Leibniza, według której: jeżeli jedna rzecz można poznać bez znajomości drugiej, lecz tej drugiej nie da się zrozumieć bez zgłębienia pierwszej, to o pierwszej należy nauczać przez drugą.

Podobnie można rozpatrywać tematy historii Kościoła, państwa, szlachty, mieszczaństwa, czy instytucji – ich pieczęcie umacniają i zgłębianie tych warstw wiedzy, które nie zawsze można pozyskać poprzez różnego rodzaju pisma, drukowane lub ustne. Piecz?? w bystry i wyważony sposób pokazuje osobliwość i ustrojowe, zachodzące skutki zmian politycznych. Dwujęzyczne, a nawet trójjęzyczne pieczęcie gminne w Galicji Wschodniej w okresie austriackim (polsko-ruskie, polsko-niemiecko-ruskie), czy na Zakarpaciu w okresie międzywojennym (rusko-czeskie) przedstawiają w zwięzły sposób nie tylko specyfikę etniczną społeczeństwa, lecz i formę jej eksponowania. Piecz?? z obrazem oraz inskrypcją wizualnie uwypukla elementy kulturowe oraz religijne pogranicza.

W myślimy wielokrotnie powtarzanej przez Paula Ricoera tezy "symbol zawsze daje do myślenia" obraz na pieczęci informuje w sposób dostosowany do konwencji swojej epoki. Odszyfrowanie tego, co nam chce przekazać obraz pozwala na zrozumienie kodów przedstawianej przez niego kultury. Konfrontowanie pieczęci z obrazami malarskimi oraz innymi materiałami ikonograficznymi pokazuje sigilla jako mądre obrazy epoki.

**Dr Vitalij Perkun**, historyk, pracownik naukowy Instytutu historii Ukrainy NANU. Autor monografii z zakresu sfragistyki («...? ????????? ??????????»: ? ??????? ??????? ????????????? ?????? ?? ????????????????? ??????? (???XVIII- XX ??), ??? 2002; Katalog pieczęci z ziem ukraińskich ze zbiorów Profesora Mariana Gumowskiego, Warszawa 2011), kultury ukraińskiej (?????????? ???????, ??? 2013). Kręgi jego zainteresowań naukowych obejmuje nauki pomocnicze historii, sfragistykę, ikonografię historyczną, antropologię historyczną, antropologię obrazu, przemiany ustrojowe krajów Europy Środkowo-Wschodniej, pogranicze polsko-ukraińskie.

SEMINARIA NAUKOWE IEiAK - w trakcie seminariów badania prezentują pracownicy instytutu, a także antropolodzy i przedstawiciele pokrewnych dyscyplin z kraju i ze świata. To okazja do zapoznania się z najnowszymi badaniami i swobodnej dyskusji w kameralnej atmosferze. Spotkania są otwarte dla publiczności. Serdecznie zapraszamy wszystkich zainteresowanych: zarówno badaczy, jak i studentów, absolwentów oraz wszelkie osoby, którym bliska jest tematyka seminariów. [Więcej o seminariach](#) [3]

[Nagrania dotychczasowych seminariów IEiAK](#) [4]

**Adres URL źródła:** <https://www.etnologia.uw.edu.pl/wokol-etnologii/mediateka/vitalij-perkun-pieczec-jako-forma-symboliczna>

#### Odnosiniki

[1] <https://www.etnologia.uw.edu.pl/file/vitalij-perkun-pieczec-jako-forma-symboliczna>

[2] <https://vimeo.com/490778675>

[3] <http://www.etnologia.uw.edu.pl/wokol-etnologii/seminaria/seminaria-ieiak>

[4] <http://www.etnologia.uw.edu.pl/wokol-etnologii/mediateka>